

Tonga

**NGAAHI TU'UTU'UNI FAKATEKINIKALE
KI HE NGAARI FETU'UTAKI 2018**

NGAAHI TU'UTU'UNI FAKATEKINIKALE KI HE NGAAHI FETU'UTAKI 2018

Fokotu'utu'u 'o e Ngaahi Kupu

Ngaahi Tu'utu'uni

KONGA I - TALATEU

5

1	Hingoa nounou mo e kamata'anga	5
2	'Uhinga'i lea	6

KONGA II – FAKAPAPAU'I 'A E MUIMUI 'O E ME'ANGAUE FAKALETIO KI HE NGAAHI TU'UNGA FAKATEKINIKALE

7

3	Me'angaue 'oku fiema'u 'a e fakangofua fakafa'ahinga	7
4	Founga ki hono fakamo'oni'i 'o e muimui ki he fakangofua fakafa'ahinga	7
5	Ngaahi fokotu'utu'u makehe ki he fakamo'oni'i 'o e me'angaue letio 'oku lolotonga ngaue'aki.....	9

NGAAHI TU'UTU'UNI FAKATEKINIKALE KI HE NGAAHI FETU'UTAKI 2018

LAO KI HE NGAAHI FETU'UTAKI 2015

I HONO NGAUE'AKI 'a e ngaahi mafai kuo foaki 'i he kupu 78 'o e Lao ki he Ngaahi Fetu'utaki 2015, 'oku fa'u ai 'e he Sino Pule 'a e ngaahi tu'utu'uni ko 'eni -

KONGA I - TALATEU

1 Hingoa nounou mo e kamata'anga

- (1) 'E ui 'a e Ngaahi Tu'utu'uni ko 'eni ko e Ngaahi Tu'utu'uni Fakatekinikale ki he Ngaahi Fetu'utaki 2018.
- (2) Kuo pau ke kamata ngaue'aki 'a e Ngaahi Tu'utu'uni ni 'i he 'aho 'oku pulusi ai 'i he Kasete pe kehe ange 'o fakatatau ki he kupu 10(e) 'o e Lao ki he Ngaahi 'Uhinga'i Lea (Vahe 1).

2 'UHINGA'I LEA

- (1) Fakatatau ki he kupu si'i (2), tuku kehe ka 'i ai ha 'uhinga kehe 'i hono tu'unga, ko e ngaahi lea 'oku ngaue'aki 'i he Ngaahi Tu'utu'uni ni 'oku nau ma'u 'a e 'uhinga tatau 'o hange ko ia 'i he Lao ki he Ngaahi Fetu'utaki 2015.
- (2) 'I he Ngaahi Tu'utu'uni ni, tuku kehe ka 'i ai ha 'uhinga kehe 'i hono tu'unga -
  - “**Lao**” ‘oku ‘uhinga ki he Lao ki he Ngaahi Fetu’utaki 2015;
  - “**faka’ilonga BSMI**” ‘oku ‘uhinga ki he tohi fakamo’oni muimui mo e founa faka’ilonga ‘oku pule’i ‘e he Bureau of Standards, Metrology and Inspection of Taiwan;
  - “**aho tohi mahina**” ‘oku ‘uhinga ki he ‘aho taki taha ‘oku fakaha ‘i he tohi mahina;
  - “**faka’ilonga CCC**” ‘oku ‘uhinga ki he tohi fakamo’oni muimui ki he China Compulsory Certificate mo e founa faka’ilonga ‘oku pule’i ‘e he Certification and Accreditation Administration of China;
  - “**faka’ilonga CE**” ‘oku ‘uhinga ki he tohi fakamo’oni muimui ki he Conformité Européenne mo e founa faka’ilonga ‘oku ala ngaue’aki ki he ngaahi koloa pau ‘oku fakatau atu ‘i loto ‘i he European Economic Area;
  - “**C-tick**” ‘oku ‘uhinga ki he tohi fakamo’oni muimui mo e founa faka’ilonga ‘oku pule’i ‘e he Australian Communications and Media Authority;
  - “**aho**” ‘oku ‘uhinga ki ha ‘aho fakapisinisi;
  - “**FCC Fakaha ‘o e Muimui**” ‘oku ‘uhinga ki he tohi fakamo’oni muimui mo e founa faka’ilonga ‘oku pule’i ‘e he Federal Communications Commission of the United States of America;
  - “**faka’ilonga KCC**” ‘oku ‘uhinga ki he tohi fakamo’oni muimui mo e founa faka’ilonga ‘oku pule’i ‘e he Korea Communications Commission ki Kolea Tonga;
  - “**me’angaue fakaletio**” ‘oku ‘uhinga ki ha me’angaue ‘oku ne tuku atu ha ivi fakamafola fakaletio pea ‘a ia ‘oku fiema’u ki hono fe’ave’aki ‘o e ngaahi faka’ilonga fakaletio;
  - “**Lesisita ‘o e Fa’ahinga Me’angāue Kasitomā kuo Fakangofua**” ‘oku ‘uhinga ki he lesisita ‘oku lave ki ai ‘i he kupu 79 ‘o e Lao; mo e
  - “**faka’ilonga VCCI**” ‘oku ‘uhinga ki he tohi fakamo’oni muimui mo e founa faka’ilonga ‘oku pule’i ‘e he Voluntary Council for Control of Interference ‘e he Me’angaue Tekinolosia Fakamatala ‘o Siapani.

KONGA II – FAKAPAPAU'I 'A E MUIMUI 'O E ME'ANGAUE FAKALETIO KI HE NGAahi TU'UNGA FAKATEKINIKALE

3 Me'angaue 'oku fiema'u 'a e fakangofua fakafa'ahinga

- (1) Kuo pau ke fakangofua fakafa'ahinga 'a e me'angaue fakaletio 'e he Sino Pule kimu'a pea toki fakamaketi ke ngaue'aki 'i Tonga ni, pe fakatau atu pe kehe ange 'oatu ke ngaue'aki 'i Tonga ni.
- (2) 'Oku kau heni, 'i he lolotonga 'o e ngaahi me'a kehe -
  - (a) ngaahi fehokotaki telefoni to'oto'o;
  - (b) ngaahi feitu'u tu'u'anga netiueka telefoni;
  - (c) ngaahi feitu'u ki he me'angaue fakalelei netiueka telefoni;
  - (d) ngaahi maika 'ikai tau uaea; mo e
  - (e) emergency position indicating radio beacons(EPIRB).

4 Founga ki hono fakamo'oni'i 'o e muimui ki he fakangofua fakafa'ahinga

- (1) Ko e fakangofua fakafa'ahinga ki he me'angaue 'oku fakaha 'i he kupu 4 'e foaki 'e he Sino Pule, 'i ha tohi kole, 'o makatu'unga 'i he ngaahi fakangofua fakafa'ahinga 'oku foaki ki he me'angaue 'e ha pule ngaue muli ki ha fakamahino pau fakatekinikale 'oku tatau mo e tu'unga 'e ngofua ke fakamahino pau 'e he Sino Pule, 'i ha fakaha, 'o fakatatau ki he kupu 76 'o e Lao.
- (2) Fakatatau ki he kupu si'i (11), ka 'i ai ha taha 'oku ne taumu'a ke hu atu ki Tonga, pe fakatau atu pe kehe ange tuku atu 'i Tonga, ha me'angaue 'o e fa'ahinga 'oku fakaha 'i he kupu 4 'e ala ngaue'i ki he ngaahi taumu'a na'e fo'u ai, kuo pau ke kole ki he Sino Pule ki ha fakangofua fakafa'ahinga.
- (3) Kuo pau ki ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga ke 'i he foomu 'oku tu'utu'uni 'e he Sino Pule pea kuo pau ke -
  - (a) fakamatala'i 'a e me'angaue 'oku fiema'u ki ai 'a e fakangofua fakafa'ahinga;
  - (b) faka'ilonga'i 'a e kautaha na'a ne ngaohi 'a e me'angaue;
  - (c) faka'ilonga'i 'a e fika fakakongokonga 'o e motolo;
  - (d) fakamo'oni'i 'oku a'usia 'e he me'angaue 'a e ngaahi tu'unga fe'unga 'oku fiema'u ki hono tufaki 'i Tonga 'aki hono -

- (i) faka'ilonga'i 'a e ngaahi tu'unga fakatekinikale ala ngaue'aki 'a ia 'oku muimui ki ai; mo
  - (ii) faka'ilonga'i, pea mo 'oatu 'a e fakamo'oni 'o e, taha 'o e ngaahi tohi fakamo'oni muimui ko 'eni 'oku felave'i mo e me'angaue -
    - (A) faka'ilonga CE;
    - (B) FCC Fakaha 'o e Muimui;
    - (C) faka'ilonga CCC;
    - (D) faka'ilonga KCC;
    - (E) faka'ilonga VCCI; mo e/pe
    - (F) faka'ilonga BSMI.
- (4) Kuo pau ki he Sino Pule, 'i loto 'i he 'aho 'e taha (1) mei hono ma'u ha tohi kole kakato ki he fakangofua fakafa'ahinga, ke ne 'oatu ki he taha kole ha tohi fakapapau'i 'o hono ma'u 'e he Sino Pule 'a e tohi kole.
- (5) 'E ngofua ki he Sino Pule, 'i loto 'i he 'aho 'e fa mei hono ma'u 'o ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga, ke ne kole ha fakamatala fakalahi mei ha taha kole kapau 'oku tui 'a e Sino Pule 'oku fiema'u 'a e fakamatala fakalahi ko ia ke fakapapau'i pe fakamahino 'a e tu'unga pe ngaahi fakamatala pau 'o e tohi fakamo'oni muimui 'o e me'angaue 'i he pule ngaue muli. 'E ngofua ki he Sino Pule ke ne fakafisi mei hono fakakaukau'i 'a e tohi kole kae 'oua kuo 'oatu 'e he taha kole 'a e fakamatala fakalahi 'oku kole.
- (6) 'E ngofua ke kole 'a e Sino Pule ki he (kau) Tu'uaki Koloa mo e (kau) Hū Koloa ke fakahu atu ha sipinga 'iuniti mo e tohi ngaue fakafa'ahinga fakatekinikale ke fakamo'oni 'aki 'a e muimui 'o kapau 'e toki fiema'u.
- (7) Kuo pau ke tu'utu'uni 'a e Sino Pule pe te ne tali pe 'ikai tali ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i loto 'i he 'aho 'e nima 'o kamata 'i he 'aho 'a ia ko e hili ia 'o e -
- (a) 'aho na'e fakapapau'i ai 'e he Sino Pule 'oku ne ma'u 'a e tohi kole 'i he kupu si'i (4); pe
  - (b) 'aho na'e ma'u ai ha taha 'o e fakamatala fakalahi na'e kole 'i he kupu si'i (5).
- (8) Kapau 'e 'ikai ke fakahoko 'e he Sino Pule ha tu'utu'uni 'i he kupu si'i (7) 'o fekau'aki mo e tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i loto 'i he vaha'ataimi kuo fakamahino pau, 'oku lau leva ia kuo tali 'e he Sino Pule 'a e tohi kole.
- (9) Kapau 'e fakahoko 'e he Sino Pule ha tu'utu'uni ke tali ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i he kupu si'i (7), kuo pau leva ki he Sino Pule, 'i

loto 'i he 'aho ngaue 'e ua 'o e tu'utu'uni ko ia, ke 'oatu ki he taha kole ha tohi fanongonongo 'o fakaha ai kuo fakangofua fakafa'ahinga.

- (10) 'E lekooti 'e he Sino Pule 'a e fakangofua fakafa'ahinga 'i he Fa'ahinga Me'angāue Kasitomā kuo Fakangofua.
- (11) Kapau 'e fakahoko 'e he Sino Pule ha tu'utu'uni ke 'ikai tali ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i he kupu si'i (7), kuo pau ki he Sino Pule, 'i loto 'i he 'aho 'e ua 'o e tu'utu'uni ko ia, ke 'oatu ki he taha kole ha tohi fanongonongo 'o fakaha ai kuo 'ikai tali 'a e tohi kole pea tuku atu ai 'a e ngaahi 'uhinga ki hono 'ikai tali.
- (12) 'I hono fakangofua fakafa'ahinga pē 'a e me'angaue fakaletio 'e he Sino Pule, ko e motolo tatau pē 'o e me'angaue 'e ngofua ke hu mai ki, pea fakatau atu pe kehe ange tuku atu 'i, Tonga ni 'e ha taha 'o 'ikai fiema'u ha to e ngaahi fakangofua fakafa'ahinga.
- (13) Koe'uhi ke 'oua 'e 'i ai ha tala'a, ko e me'angaue kuo fakangofua fakafa'ahinga mo e kofukofu fekau'aki mo e fakamatala 'o e taha ngaue'aki 'oku 'ikai fiema'u ki ai ha faka'ilonga pau ke faka'asi ai 'a e fakangofua fakafa'ahinga 'o e me'angaue 'i Tonga ni.

5 Ngaahi fokotu'utu'u makehe ki he fakamo'oni'i 'o e me'angaue letio 'oku lolotonga ngaue'aki

- (1) Kuo pau ki ha taha ma'u laiseni pe ha taha kuo ne hu mai, pe fakafaingamalie ke 'ataa ke fakatau atu pe ngaue'i ha me'angaue 'o e fa'ahinga 'oku lave ki ai 'i he kupu 4 kimu'a 'a e 'Aho Kamata'anga, 'i loto 'i he 'aho 'e 60 mei he 'Aho Kamata'anga, ke kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'o e kotoa 'o e me'angaue ko ia 'aki hono 'oatu ki he Sino Pule ha lisi 'oku -
  - (a) fakamatala'i ai 'a e me'angaue;
  - (b) faka'ilonga'i 'a e kautaha na'a ne ngaohi 'a e me'angaue;
  - (c) faka'ilonga'i 'a e fika fakakongokonga 'o e motolo;
  - (d) faka'ilonga'i ha taha 'o e ngaahi tohi fakamo'oni muimui ko 'eni 'oku felave'i mo e me'angaue -
    - (i) faka'ilonga CE;
    - (ii) FCC Fakaha 'o e Muimui;
    - (iii) faka'ilonga CCC;
    - (iv) faka'ilonga KCC;
    - (v) faka'ilonga VCCI; mo e/pe

(vi) faka'ilonga BSMI.

- (2) Kuo pau ki he Sino Pule, 'i loto 'i he 'aho 'e taha mei hono ma'u ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i he kupu si'i (1), ke ne 'oatu ki he taha kole ha tohi fakapapau'i 'o hono ma'u 'e he Sino Pule 'a e tohi kole.
- (3) 'E ngofua ki he Sino Pule, 'i loto 'i he 'aho 'e 10 mei hono ma'u 'o ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i he kupu si'i (1), ke ne kole ha fakamatala fakalahi mei ha taha kole kapau 'oku tui 'a e Sino Pule 'oku fiema'u 'a e fakamatala fakalahi ko ia ke fakapapau'i pe fakamahino 'a e tu'unga pe ngaahi fakamatala pau 'o e tohi fakamo'oni muimui 'o e me'angaue 'i ha pule ngaue muli. 'E ngofua ki he Sino Pule ke ne fakafisi mei hono fakakaukau'i 'a e tohi kole kae 'oua kuo 'oatu 'e he taha kole 'a e fakamatala fakalahi 'oku kole.
- (4) Kuo pau ke tu'utu'uni 'a e Sino Pule pe te ne tali pe 'ikai tali ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i loto 'i he 'aho 'e 10 'o kamata 'i he 'aho 'a ia ko e hili ia 'o e -
- (a) 'aho na'e fakapapau'i ai 'e he Sino Pule 'oku ne ma'u 'a e tohi kole 'i he kupu si'i (2); pe
- (b) 'aho na'e ma'u ai ha taha 'o e fakamatala fakalahi na'e kole 'i he kupu si'i (3).
- (5) Ko ha tu'utu'uni 'i he kupu si'i (4) 'e ala fakafaikehekehe'i 'i he vaha'a 'o e ngaahi me'a taautaha 'o e me'angaue fakaletio 'oku lisi 'i he tohi kole.
- (6) 'E ngofua ki he Sino Pule, 'i he tohi fanongonongo 'o 'oatu ki he taha kole, ke ne fakaloloa pe to e fakalolo atu 'a e vaha'ataimi kuo fakamahino pau 'i he kupu si'i (4).
- (7) 'E ngofua ke kole 'a e Sino Pule ki he (kau) Tu'uaki Koloa mo e (kau) Hū Koloa ke fakahu atu ha sipinga 'iuniti mo e tohi ngaue fakafa'ahinga fakatekinikale ke fakamo'oni 'aki 'a e muimui 'o kapau 'e toki fiema'u.
- (8) Kapau 'e 'ikai ke fakahoko 'e he Sino Pule ha tu'utu'uni 'i he kupu si'i (4) 'o fekau'aki mo e tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i loto 'i he vaha'ataimi 'oku tu'utu'uni 'o fakatatau ki he kupu si'i (4) pe (6), 'oku lau leva ia kuo fakahoko 'e he Sino Pule, 'i he ngata'anga 'o e vaha'ataimi felave'i, ha tu'utu'uni ke tali kakato 'a e tohi kole.
- (9) Kapau 'e fakahoko 'e he Sino Pule ha tu'utu'uni ke tali ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga pe konga 'o ia 'i he kupu si'i (4), pe 'oku lau kuo ne fakahoko ha tu'utu'uni ke tali ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i he kupu si'i (8), kuo pau leva ki he Sino Pule, 'i loto 'i he 'aho 'e tolu 'o e tu'utu'uni ko ia, ke 'oatu ki he taha kole ha tohi fanongonongo 'o fakaha ai ko e tohi kole kuo fakangofua fakafa'ahinga.

- (10) 'E lekooti 'e he Sino Pule 'a e ngaahi fakangofua fakafa'ahinga 'i he Fa'ahinga Me'angāue Kasitomā kuo Fakangofua.
- (11) Ki he me'angaue fakaletio 'a ia ko e makatu'unga ia 'o e ngaahi tohi kole mei he kau tohi kole kehekehe 'e ua pe lahi ange, 'e lekooti 'e he Lesisita 'o e Fa'ahinga Me'angāue Kasitomā kuo Fakangofua 'a e fakangofua 'ata'atā pē 'o e tohi kole na'e 'uluaki ma'u.
- (12) Kapau 'e fakahoko 'e he Sino Pule ha tu'utu'uni ke 'ikai tali ha tohi kole ki ha fakangofua fakafa'ahinga 'i he kupu si'i (4), kuo pau ki he Sino Pule, 'i loto 'i he 'aho 'e tolu 'o e tu'utu'uni ko ia, ke 'oatu ki he taha kole ha tohi fanongonongo 'o fakaha ai kuo 'ikai tali 'a e tohi kole pea tuku atu ai 'a e ngaahi 'uhinga ki hono 'ikai tali.
- (13) 'I hono fakangofua fakafa'ahinga pē 'a e me'angaue fakaletio 'e he Sino Pule, ko e motolo tatau pē 'o e me'angaue 'e ngofua ke hu mai ki, pea fakatau atu pe kehe ange tuku atu 'i, Tonga ni 'e ha taha 'o 'ikai fiema'u ha to e ngaahi fakangofua fakafa'ahinga.

Na'e fakahoko 'i Nuku'alofa 'i he 'aho 6 ni 'o **Tisema** 2018.

Paula Ma'u
'Ofisa Pule Ngaue
Potungae Fakamatala 'Ea, Ma'u'anga Ivi, Ma'u'anga Fakamatala,
Fakatamaki Fakaenatula, 'Atakai, Feliuliuaiki 'a e 'Ea mo e
Ngaahi Fetu'utaki